

Przedmiotowy system oceniania z wiedzy o społeczeństwie do podręcznika z serii "Dziś i jutro" wydawnictwa Nowa Era dla klasy III.

Temat lekcji	Wymagania podstawowe na ocenę dopuszczającą i dostateczną	Wymagania ponadpodstawowe na ocenę dobrą i bardzo dobrą
ROZDZIAŁ I: SYSTEM POLITYCZNY PAŃSTWA POLSKIEGO		
1. Konstytucja	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: konstytucja, preambuła, trójpodział władzy, suwerenność narodu, państwo prawa, decentralizacja władzy • wymienia podstawowe prawa obywatelskie Polaków • określa obowiązki obywatelskie Polaków • odszukuje w Konstytucji III RP rozdziały, w których zawarte są podstawowe zasady 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia znaczenie nadrzędności Konstytucji nad innymi aktami prawnymi • wyjaśnia znaczenie praw i obowiązków wynikających z Konstytucji III RP • wymienia przykłady sytuacji, w których doszło do naruszenia praw obywateli • interpretuje wybrane fragmenty Konstytucji III RP
2. Sejm i senat	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: immunitet, próg wyborczy, Zgromadzenie Narodowe, inicjatywa ustawodawcza, ordynacja wyborcza, wotum zaufania, wotum nieufności • omawia funkcjonowanie polskiego parlamentu • przedstawia kwestie związane z zasadami wyborczymi • tłumaczy, na czym polega proces ustawodawczy 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia genezę polskiego parlamentaryzmu • wymienia podmioty, którym przysługuje inicjatywa ustawodawcza • opisuje, na czym polega praca parlamentarzysty • ocenia pracę wybranego parlamentarzysty • odszukuje w źródłach dodatkowe informacje na temat regulaminu pracy sejmu i senatu • określa rolę Prezydenta RP i Trybunału Konstytucyjnego w procesie ustawodawczym • aktywnie uczestniczy w symulacji procesu
3. Rząd i prezydent	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje rolę władzy wykonawczej w koncepcji trójpodziału władzy • wymienia podstawowe kompetencje Prezydenta RP i Rady Ministrów • przedstawia procedury wyboru Prezydenta RP i Rady Ministrów • podaje imię i nazwisko obecnego Prezydenta RP 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: dymisja, Rada Gabinetowa, kontrasygnata, ratyfikacja • wymienia imiona i nazwiska wszystkich prezydentów Polski po 1989 r. • opisuje procedury odwołania Prezydenta RP i Rady Ministrów • porównuje kompetencje Prezydenta RP z
4. Władza sądownicza	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: prawo, adwokat, radca prawny • charakteryzuje specyfikę władzy sądowniczej w koncepcji trójpodziału władzy • wymienia rodzaje sądów i trybunałów w Polsce • opisuje rolę sędziego w sprawowaniu władzy sądowniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia kompetencje poszczególnych organów władzy sądowniczej w Polsce • wyjaśnia, na czym polega zasada instancyjności sądów • ocenia działalność sądów, prokuratury i policji w Polsce • podaje nazwy instytucji, do których można się zwrócić w przypadku bycia świadkiem naruszenia prawa

5. Idziemy na wybory	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: legitymizacja władzy, ordynacja wyborcza • wymienia nazwy organów władzy, do których społeczeństwo wybiera swoich przedstawicieli • opisuje zasady demokratycznych wyborów • rozróżnia czynne i bierne prawo wyborcze 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie udziału obywateli w wyborach • ocenia zasadność istnienia przymusu wyborczego • wskazuje korzyści i zagrożenia wynikające z częstego przeprowadzania referendów • wymienia zalety oraz wady proporcjonalnego i większościowego systemu liczenia głosów • uzasadnia konieczność obowiązywania zasad
6. Partie polityczne	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia termin: partia polityczna • omawia funkcje partii politycznych • określa typy systemów partyjnych • wymienia nazwy krajów, w których obowiązują poszczególne systemy partyjne • charakteryzuje typy partii politycznych • podaje nazwy partii politycznych istniejących w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rolę partii politycznych we współczesnym świecie • opisuje procedury zakładania partii i podstawy jej działania • wskazuje zalety i wady poszczególnych typów systemów partyjnych • charakteryzuje polską scenę polityczną • odszukuje informacje o programach partii
7. Mass media i opinia publiczna	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: opinia publiczna, mass media, cenzura, „czwarta władza” • opisuje funkcje mass mediów 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy ośrodków badania opinii publicznej • podaje sposoby przeprowadzania badań opinii publicznej • wyjaśnia wpływ mass mediów oraz opinii publicznej na działalność władz i zachowania społeczne • korzysta z różnych źródeł informacji
8. Służba publiczna	<ul style="list-style-type: none"> • omawia strukturę administracji publicznej • wskazuje obowiązki urzędników służby cywilnej • wymienia prawa przysługujące obywatelom korzystającym z usług urzędów publicznych • na podstawie tekstu źródłowego określa najważniejsze zasady moralne i etyczne obowiązujące urzędników służby cywilnej 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia znaczenie apolityczności urzędników służby cywilnej • wskazuje różnice między pracownikami służby cywilnej a urzędnikami mianowanymi służby cywilnej • bierze udział w dyskusji na temat funkcjonowania idealnego urzędu
ROZDZIAŁ II: SAMORZĄDNA RZECZPOSPOLITA		
1. Władza centralna a samorząd terytorialny	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia termin: decentralizacja władzy • przedstawia ideę samorządności • opisuje założenia reformy samorządu terytorialnego z 1999 r. • tłumaczy, na czym polega zasada pomocniczości 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: prawo lokalne, subwencja, Regionalna Izba Obrachunkowa • wymienia rodzaje samorządów w Polsce • rozróżnia zadania własne samorządu od zadań zleconych • omawia, kto i w jaki sposób nadzoruje samorząd terytorialny • uzasadnia konieczność sprawowania

2. Samorząd gminny	<ul style="list-style-type: none"> wymienia typy gmin charakteryzuje specyfikę poszczególnych typów gmin omawia różnice między uprawnieniami władzy wykonawczej a kompetencjami władzy uchwałodawczej w gminie określa zadania władz gminnych podaje przykłady spraw urzędowych, które można załatwić na poziomie 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sposób wyboru kandydatów do władz gminnych wskazuje miejsce urzędowania władz gminy, na której terenie mieszka wymienia imiona i nazwiska osób pełniących najważniejsze funkcje w gminie (burmistrza lub prezydenta, przewodniczącego rady gminy bądź przewodniczącego rady miasta) przedstawia własne propozycje inicjatyw, które
3. Samorząd powiatowy	<ul style="list-style-type: none"> wymienia typy powiatów charakteryzuje specyfikę poszczególnych typów powiatów omawia różnice między uprawnieniami władzy wykonawczej a kompetencjami władzy uchwałodawczej w powiecie określa zadania władz powiatowych podaje przykłady spraw urzędowych, które można załatwić na poziomie 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sposób wyboru kandydatów do władz powiatowych wskazuje miejsce urzędowania władz powiatu, na którego terenie mieszka wymienia imiona i nazwiska osób pełniących najważniejsze funkcje w powiecie (starosty, przewodniczącego rady powiatu) przedstawia własne propozycje inicjatyw, które można by finansować z dochodów
4. Samorząd wojewódzki	<ul style="list-style-type: none"> wymienia różnice między uprawnieniami władzy wykonawczej a kompetencjami władzy uchwałodawczej w województwie wyjaśnia, jaka jest rola wojewody określa zadania samorządu wojewódzkiego podaje przykłady spraw urzędowych, które można załatwić na poziomie województwa wskazuje źródła wojewódzkich dochodów i wydatków 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany w podziale administracyjnym Polski, które zaszły od 1950 r. opisuje sposób wyboru kandydatów do władz wojewódzkich wskazuje miejsce urzędowania władz województwa, na którego terenie mieszka wymienia imiona i nazwiska osób pełniących najważniejsze funkcje w województwie (wojewody, marszałka
5. Jak załatwić sprawę w urzędzie?	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia termin: Biuletyn Informacji Publicznej wypełnia wybrane formularze urzędowe, np. wniosek o wydanie dowodu osobistego odszukuje w różnych źródłach informacje na temat działalności wskazanych urzędów tłumaczy, do czego służą karty opisu usługi 	<ul style="list-style-type: none"> podaje własne propozycje zmian w funkcjonowaniu urzędów wskazuje lokalizację najważniejszych urzędów w miejscu swojego zamieszkania wymienia rodzaje usług świadczonych przez urzędy za pośrednictwem internetu wyjaśnia konieczność informatyzacji administracji publicznej podaje szanse i zagrożenia wynikające z
ROZDZIAŁ III: POLSKA I ŚWIAT		
1. Polska polityka zagraniczna	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia terminy: racja stanu, polityka zagraniczna, służba dyplomatyczna i konsularna przedstawia kierunki polskiej polityki zagranicznej wymienia podmioty uprawnione w Polsce do prowadzenia polityki zagranicznej wskazuje główne kierunki polskiej polityki zagranicznej 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia bieżącą politykę zagraniczną Polski wymienia zadania polskiej dyplomacji charakteryzuje różne sposoby działania w polityce zagranicznej na podstawie mapy przedstawia kierunki polskiej polityki zagranicznej w Europie i na świecie uzasadnia konieczność współpracy międzynarodowej

2. Integracja europejska	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia najważniejsze etapy integracji europejskiej • charakteryzuje trzy filary Unii Europejskiej • wymienia nazwy organów Unii Europejskiej • wskazuje na mapie państwa członkowskie Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny integracji europejskiej • charakteryzuje organy Unii Europejskiej • wskazuje korzyści i zagrożenia wynikające z integracji Polski z Unią Europejską • uczestniczy w dyskusji na temat dalszego pogłębiania i poszerzania integracji Unii Europejskiej oraz wprowadzenia euro w Polsce
3. Polska w organizacjach międzynarodowych	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia termin: organizacja międzynarodowa • rozwija skróty: ONZ, NATO, OBWE, ZSRR • określa zasadnicze cele wybranych organizacji międzynarodowych, do których należy Polska 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia typy organizacji międzynarodowych • ocenia zaangażowanie Polski w funkcjonowanie organizacji międzynarodowych (np. NATO) • odszukuje informacje na temat wybranych organizacji międzynarodowych • wskazuje na mapie zasięg wybranych organizacji międzynarodowych
4. Organizacja Narodów Zjednoczonych	<ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwy najważniejszych organów ONZ • wymienia najważniejsze organizacje wyspecjalizowane ONZ • omawia przyczyny utworzenia ONZ • określa założenia i cele tej organizacji • charakteryzuje działalność UNESCO i UNICEF 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia genezę ONZ • charakteryzuje poszczególne organy ONZ • ocenia skuteczność działań podejmowanych przez ONZ • lokalizuje na mapie miejsca misji pokojowych ONZ • uczestniczy w dyskusji na temat przyszłości i reformy ONZ
5. Konflikty międzynarodowe	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: migracja, terroryzm • charakteryzuje aktualne konflikty i wskazuje na mapie miejsca, w których do nich doszło • wymienia potencjalne skutki konfliktów zbrojnych i działań terrorystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje różne formy migracji • tłumaczy, na czym polega uchodźstwo • odszukuje informacje na temat najważniejszych konfliktów zbrojnych na świecie • opisuje wybrane zamachy terrorystyczne w XXI w. • ocenia działalność terrorystyczną, uwzględniając zasady moralne, prawo oraz skuteczność działania
6. Problemy współczesnego świata	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: Trzeci Świat, pomoc humanitarna, globalizacja • charakteryzuje problemy współczesnego świata • wskazuje na mapie kraje bogatej Północy i biednego Południa 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sposoby rozwiązywania problemów współczesnego świata • uzasadnia konieczność niesienia pomocy humanitarnej w wybranych rejonach świata • charakteryzuje działalność organizacji humanitarnych • opisuje różne wymiary globalizacji • wskazuje pozytywne i negatywne strony globalizacji
ROZDZIAŁ IV: MOJA PRZYSZŁOŚĆ ZAWODOWA		

1. Wybór szkoły i zawodu	<ul style="list-style-type: none"> • podaje umiejętności i predyspozycje osobiste niezbędne do wykonywania określonych zawodów • wskazuje własne predyspozycje zawodowe • wymienia rodzaje szkół w Polsce • omawia możliwości dalszego kształcenia • planuje własną ścieżkę edukacji i kariery zawodowej • na podstawie tekstu źródłowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia sposoby pozyskiwania informacji dotyczących dalszego kształcenia • uzasadnia dokonany przez siebie wybór dalszej ścieżki edukacyjnej i kariery zawodowej • wskazuje zalety i wady wykonywania określonych zawodów
2. Rynek pracy	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: rynek pracy, mobilność zawodowa, aktywność zawodowa, bezrobocie, bezrobotny, stopa bezrobocia • charakteryzuje potrzeby lokalnego rynku pracy • omawia działania instytucji wpływających na rynek pracy • wskazuje na mapie kierunki emigracji 	<ul style="list-style-type: none"> • określa stopę bezrobocia w powiecie, na którego terenie mieszka • wskazuje przyczyny i skutki bezrobocia • ocenia sposoby przeciwdziałania bezrobociu
3. Moja pierwsza praca	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje źródła informacji o ofertach pracy • redaguje CV i list motywacyjny • umie odpowiednio się zachować w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje korzyści wynikające ze zdobywania doświadczenia zawodowego w trakcie odbywania stażu • ocenia skuteczność różnych form poszukiwania pracy • odszukuje w internecie wzory CV i listu motywacyjnego
4. Pracownik i jego prawa	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy • tłumaczy, na czym polega mobbing • na podstawie tekstu źródłowego określa obowiązki pracodawcy zatrudniającego osobę niepełnoletnią 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady zatrudniania młodocianych • wyjaśnia wpływ związków zawodowych i Państwowej Inspekcji Pracy na warunki pracy • podaje nazwy instytucji, do których można zwrócić się o pomoc w przypadku łamania praw pracowniczych i mobbingu • opisuje rolę NSZZ „Solidarność” w
5. Jak założyć własną firmę?	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: biznesplan, marketing • wymienia podstawowe procedury związane z założeniem firmy • określa rodzaje działalności gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia biznesplan dla własnej firmy • wymienia korzyści i zagrożenia związane z założeniem własnej firmy • charakteryzuje różne rodzaje działalności gospodarczej • omawia zasady marketingu i zarządzania
6. Etyka życia gospodarczego	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: norma moralna (etyczna), zaufanie publiczne • omawia rodzaje nieuczciwych praktyk • wymienia zawody zaufania publicznego • na podstawie tekstu źródłowego gromadzi argumenty do dyskusji na temat braku możliwości prawnego usankcjonowania zaufania 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny nieuczciwych praktyk rynkowych • przedstawia rozwiązania, które mogłyby ograniczyć tzw. szarą strefę i nieetyczne zachowania w życiu gospodarczym • ocenia etyczność określonych działań w życiu gospodarczym • odszukuje informacje o kodeksach etyki zawodowej

Wymagania na ocenę celującą.

1. Uczeń spełnia wszystkie kryteria podane na ocenę bdb.
2. Samodzielnie rozwiązuje problemy omawiane w czasie lekcji.
3. Potrafi samodzielnie dotrzeć do źródeł i informacji i w oparciu o nie rozszerzyć swą wiedzę (prasa codzienna, literatura popularnonaukowa, multimedialna, encyklopedie, słowniki, leksykony).
4. Umie poprawnie rozumować kategoriami przyczyna – skutek.
5. Potrafi powiązać wiadomości poznane na lekcjach wos -u z uzyskanymi na innych przedmiotach.
6. Ponadto spełnia dodatkowe warunki (minimum 3 w półroczu w terminie do 3 tygodni przed końcem 1 półrocza oraz 2 półrocza) np.:
 - a) systematycznie pomaga w nauce potrzebującym,
 - b) uczestniczy w konkursach szkolnych dotyczących wos -u i zajmuje miejsce od 1 do 3,
 - c) przygotowuje gazetkę na tematy dotyczące ważnych problemów dotyczących życia ludzi na całym świecie, wpływu wielkich wydarzeń politycznych, naukowych, kulturalnych i sportowych na życie zwykłych ludzi w terminie uzgodnionym z nauczycielem,
 - d) uczestniczy w przygotowaniach do szkolnych akademii o tematyce historycznej (postawa społeczna i patriotyczna),
 - e) wykonuje zadania dodatkowe na ocenę celującą w terminie uzgodnionym z nauczycielem a ich wyniki przedstawia przed klasą (referat, prezentacja multimedialna, poprowadzenie lekcji) np.: dotyczące wyborów do sejmu i senatu w Polsce w roku 2011,
 - f) uczestniczy w miejskich lub ogólnopolskich konkursach z wos -u i dostaje się do 2 etapu lub brakuje mu najwyżej 5 punktów, żeby zakwalifikować się dalej,
 - g) uczestniczy w spotkaniach i pracach kółka przedmiotowego.

Oceny:

1. Odpowiedź ustna – z 3 ostatnich lekcji. Sprawdza wiadomości oraz sposób ich prezentacji. Na ocenę db i bdb należy odpowiadać całymi zdaniami, poprawnie stylistycznie.
2. Zadania domowe – sprawdzają wiadomości, stopień zrozumienia polecenia oraz sposób prezentacji wiedzy. Na ocenę db i bdb należy odpowiadać całymi zdaniami, poprawnie stylistycznie.
3. Testy – ich terminy będą uzgadniane z tygodniowym wyprzedzeniem.
4. Kartkówki – z ostatniego tematu nie muszą być zapowiadane.
5. Prasówka – na ocenę bdb należy na 5 różnych zajęciach przedstawić po 1 wiadomości z kraju i ze świata dotyczącej ważnych wydarzeń z dziedziny polityki, kultury lub sportu. 5 punktów daje ocenę bdb, mniej ocenę niższą.
6. Ocena z aktywności – aktywność to systematyczne udzielanie podczas lekcji poprawnych odpowiedzi związanych z omawianymi zagadnieniami. Zdobyte 5 plusów na kolejnych zajęciach daje ocenę bdb.
7. Ocena z zeszytu: na ocenę bdb zeszyt prowadzony jest starannie, lekcje są numerowane, przy tematach są daty, pod tematami notatki oraz zadania domowe.

Przekazywanie informacji o wynikach nauczania uczniom i rodzicom.

1. Informacje o ocenach są przekazywane na bieżąco. Oceny są wpisywane do dziennika lekcyjnego oraz zeszytu przedmiotowego, jeżeli uczeń ma go na lekcji.
2. Rodzice mogą zapoznać się z osiągnięciami swoich dzieci w czasie wywiadówek i konsultacji.

Kontrakt.

1. Na lekcje przynosimy uzupełniony zeszyt (lekcja, numer lekcji, data, temat, notatka, ćwiczenia wykonane na lekcji, zadania domowe) i podręcznik.
2. Nauczyciel ocenia różne działania ucznia, zarówno w formie pisemnej jak i ustnej.
3. Terminy sprawdzianów są uzgadniane przez nauczyciela z klasą z tygodniowym wyprzedzeniem.
4. Kartkówki obejmują 1 temat i nie muszą być zapowiadane.
5. Sprawdziany i kartkówki w razie nieobecności lub otrzymania oceny ndst piszemy i poprawiamy w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Poprawy odbywają się po lekcjach.
6. Aktywność na lekcji jest nagradzana plusami. Na ocenę bdb trzeba zebrać 5 plusów.
7. Na lekcje przygotowujemy prasówkę. Dotyczy ona 1 wybranej informacji z kraju i jednej ze świata. Za przedstawienie w sumie 10 informacji na 5 kolejnych zajęciach uczeń otrzymuje 5. Nie można zaliczyć prasówki na ostatnich zajęciach w półroczu i roku szkolnym.
8. 2 razy w półroczu można zgłosić nie przygotowanie do lekcji. Robi się to na początku zajęć po sprawdzeniu obecności. Nie dotyczy to zapowiedzianych sprawdzianów, kartówek i zajęć na których wystawiana jest ocena na półroczu i koniec roku szkolnego.
9. Uczeń jest klasyfikowany, jeżeli otrzyma co najmniej 3 oceny i będzie obecny na ponad połowie zajęć.